

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőseg:
B.-Gyulán, a szerkesztő saját házában.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulára czimzendők, és legfeljebb minden péntek esteig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnyegyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petítősor 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatok. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvnyomdájában. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapesten Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (Józseftér, 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

Előfizetési felhívás

„BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY“

politikai, társadalmi, ismeretterjesztő, kereskedelmi és gazdasági lap 3-ik évfolyamára.

A „Békésmezei Közlöny“ a „Békés“ megszüntetése alkalmából az eddigénél jóval nagyobb alakban csinos papíron kétszer hetenként vasárnap és csütörtökön mint politikai lap fogván megjelenni, az előfizetési ár mégis a régi marad; — és pedig:

Egy évre 8 frt, fél évre 4 frt, negyed évre 2 frt, egyes szám 10 kr.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldány jár.

Az előfizetési összegek legcélszerűbben 5 kros postautalvány útján küldhetők B.-Csabára a „Békésmezei Közlöny“ kiadóhivatalához, vagy Biener Bernát urhoz czimezve; Gyulán: Dobay János nyomdájában, és Winkle Gábor könyv- és papirkereskedésében lehet előfizetni.

Hirdetések jutányos áron számíttatnak; — többszöri hirdetésnél nagyobb árelengedések van helye.

B.-Csabán, 1875. december havában.

A „Békésmezei Közlöny“ kiadóhivatala.

Gyula december 24.

E lapok 49-ik számában értesítém a „Békés“ t. olvasó közönségét annak megszüntetéséről és e lappal veszik annak utolsó számát; elmondtam

az okokat, hogy miért teszem azt, és ez okokat minden higgadt nyugodtan gondolkodó ember méltányolta is. — Erő nélkül tönkre kell menni az anyagnak.

Lehet hogy, eme beszűntetés által használtam is, felrázva bizonyos szerepelni óhajtókat a tétlenségből, — ha ez áll, akkor eme tettemért nincs mit nehezíteni.

Vegyék azok, kik e lapnak négy évi fennállása óta támogatói, önzetlen munkásságuk által fentartói voltak pártfogásuk és fáradozásukért leghálásb köszönetemet. — Lehet hogy jöend idő, midőn a körülmények ugy hozzák magukkal, hogy e téren ismét találkozni fogunk; — addig is, isten velünk!!

Dobay János,
a „Békés“ kiadója.

Korunk kórja.

A nyomor és inség napjai ugy látszik nem akarják elhagyni nemzetünket. Valóságos jeremiádkat hall az ember minden felől. Itt sirva jön egy szegény, mert az adóvégrehajtó utolsó párnáját is eladatta, mivel adóját nem volt képes lefizetni; a másik irgalmatlan káromlással illeti az új polgártársat, ki neki hitelezője volt, fizetni nem tudván, bepereltette, igen természetesen, hogy így csekély adóssága megháromszoroztatott.

A harmadik sopánkodik, hogy csekély természet sem képes eladni, mivel a gabának igen csekély ára van, stb. — Számítalan ily példát lehetne fölhozni, melyek napjainkban előfordulnak. S ki ennek az oka? Magad vagy édes atyámfia! Nem tudsz gazdálkodni! — Nézzünk csak szét magunk között, s ha keblünk sugal-

latát kimondja szánk, bizonyára igazat adsz nekem.

Korunk legnagyobb hibája a tulságos philantia, a hiúság, a pipere — fényűzés.

Ugyan kérlek atyámfia, légy szives ugy vasárnapon, ha más helyen nem a templom ajtajába megállani, s nézd meg jól az ott kijövőket öltözéküknek viselőjével, s ha ezen szemlén keresztül es-tél, gondolkozzál a felett komolyan p. u. X. Y.-nak láttam leányát, csinosan meg volt fésülve, tenyérnyi széles drága szalag volt hajába fonva, melynek vége csaknem sarkát verte, ez az éhséggel küzdő szikár alak oly roppant széles volt, hogy az ajtón alig fért ki; tehát legkevesebb 10 rokolya volt rajta; felső ruhája a legfinomabb szövethől volt, köténye, ez oly kivarrott, melynek (miután ő a varráshoz nem ért) varrásáért legkevesebb 4 frtot fizetett, azon szép bársony pruszli, mely derekát szoritotta, bármely urhölgynek oda illett volna, csak neki nem; a rózsás selyem nagy kendő, mely nyakába volt téve, melylyel derekát átkötötte, honnan a selyem rojtok csak ugy verdesték sarkait, minimo calculo 16—20 frt, a fehér harisnya, finom brünnel cipő, ez is 4—5 frt. Fájdalommal kell tapasztalunk, hogy pör-népünk minden rétegében ily rendkívüli pazarlást követnek el az öltözék tekinté-tében is. Azonban van egy kaszt, mely különösen minden filléjét erre költi, s ez a dohánytermeléssel foglalkozó nép. — Volt alkalmam az alföld telepítvényein öket látni. A dohánykertésznek leányát, ha vasár- vagy ünnepnapon látja az ember, azt kell elhinni, hogy ez legalább is 1—2 tel-kes gazdának gyermeke; s ha lakába mégy? ott a nyomor s inséggel küzdőkre találisz; de az eladónak meg kell ám a

TÁRCZA.

Panna néni.

Satyra.

Panna néni ám az asszony
A talpán,
Sok jó ital lemegy neki
A torkán,
Minden reggel elmegy ő a
Templomba,
De iszik ám
Minden reggel egy meszelyt a kis botba.

Móricz zsidó a kis boltos
Szereti,
Szivesen ad egy meszelykét
Ő neki,
Panna néni nagy örömmel
Jó kedvvel,
A templomban
Minden reggel, télen, nyáron énekel.

És ez így megy már tíz éve
Mióta
Kedves férjét letették a
Hús sirba.
Fia kéri, de ő iszik
Szüntelen.
„Egy meszelyke
Jó fiacskám tán meg nem árt ugy hiszem.“

Panna néni temetőben
Fekszik már,
Hova fia keseregni
Ki ki jár,

Fel-felsőhajt keservében
Jó fia:
„Van már házad
De nekem nincs, rég Móriczra van írva.“
Pásztor József.

A Krach tette boldoggá.

(Beszélyke.)
— Ifj. Jantsovits Páltól. —
(Folytatás és vége.)

Végre aztán megérkezett a tiszt ur — pri-vadinerje, — egy levéllel a gazdájától.
Godányi ur elolvasta a levelet, piros lett mint a kanpulyka, azután elszáppadt, mint a frissen meszelt banya-kályha.
„Istenem Tamás, talán valami baj van — beszélj kérlek!“ — kérdé aggódva hü Benigna-nája.
„Jőjj a kis szobába, mondanom kell valamit.“
A kis szobában aztán átadta a fatális levelet Tamás ur.
„Szegény-gyalázat! becsületes házunkat így csúffá tenni!“ kiáltott föl Benigna asszonyság, a mint a levelet átolvasta.
„Istenem, Istenem — ezt most egész világ beszélni fogja! mit tegyek, mit tegyek!“
„Mit tégy? — küld vissza ezt neki!“ — tüzött Benigna asszonyság — s az összetépett levél váladékait nyomta Tamás ur közébe, „köszönd magadnak a felsülést — erre vezet a nagyravá-gyás; itt volt Vaséry, a kit szegény Vilma is sze-ret, ő is szerette Vilmat; — de neked nem kell „Beamter,“ — nem tudom, mi voltál te? — ugy-e szegény kereskedő; — Vaséry meg maholnap

biró lesz, a kit egész város irigyelne tőlünk! Most már azt is eljászottad!“

„Jaj, ne perelj még te is velem, elég volt egy napra ez a levél — soha sem szólok bele többet a ti dolgotokba, — csinálj a mit akarsz, csak ne perelj!“

A szép menyasszony halaványan jelent meg a küszöbön.

„Mi történt, édes anyám?“

„Mi? — a mit előre megmondtam... azt írja ebben a szétépett levélben gyönyörűségs vö-legényed, hogy anyagi gondjai visszalépni kény-szerítik; — igenám, mert hallotta ő is, hogy a bécsi kukások által édesapád sokat vesztett, — legalább megösmertük a jó madarat!“

„Hála neked — Uristen!“ — rebegett a szép leány, és engadte a földön heverni letépett meny-asszonyi fátylát.

III.

Ha a himoroszlány a menageriában elszaba-dul, — épen olyan zavart csinál a közönség közt mint ez a hir Godányiék lakadalmas népe között. Képzeltetjük, mint vált egyszerre felkiáltó-jellé a sok gömbölyüre mosolygott arcz!

És a mint Benigna asszonyság örömtől pi-rult arczát megmutatta: a felkiáltójelek — kérdő-jellé változtak át.

Benigna asszony nem sokáig hagyta a kér-dőjeleket felelet nélkül; — elő adta a dolgot ugy a mint volt, elejétől végéig, — és szivesen meg-hívta az egész t. társaságot, Vilma leányának név-estélyére; — a vacsora ugy is kész volt.

A kiállott szorongás után e szavakat egyhan-gu eljenzés fogadta.

Jancsinak sem kellett több, egyet kacsintott barna társaira, és a

„Csicsáéknál ég a világ...“ megzendült a húrokon.

Benigna asszony pedig kiment újra a kis szobába, — hol Tamás ur most is azon helyen állott, hol elhagyta, — és kinjában pipájának csu-toráját készült elharapni.

„Nos mit gondolkozol még?“

„Eh, én nem gondolkozom!“ — felelt sér-tődve Tamás ur.

„Gondolkozhatnál pedig, — mert van ám annak módja, hogy ezt a csúfotjóra fordíthassuk.“

„Ugyan mi volna már az?“

„Úlj le és ird a mit diktálok...“

Tamás ur leült, Benigna asszony pedig dic-tálni kezdett — egy levelet Vaséry Antal urnak Félóra mulva Tóni, — és pedig éppen Öt-egyházán levő édes apjával együtt — megjelent.

Kölesönös magyarázatás, megbocsátás a sze-relmesek között, — s mi türés-tagadás, a hogy lakadalmi ünnepélyből névestély lett, ugy lett név-estélyből — eljegyzés lámpafénynél.

* * *

Más nap reggel Tóni egy fiatal orvos barát-jával találkozott.

„Gratulálok barátom a szorenssés fordulathoz, sajnálom, hogy jelen nem lehettem boldogsá-god ünnepén.“

„Köszönöm, — hanem még egy szivessegre kérlek fel édes Emilem, — ha hallottad a történ-teket, ugy tudod azt is, hogy mivel tartozom Dom-bosynak. Léssz e segítségemre?“

„Szivesen. De magam nem vagyok még elég, kit fogsz még fel szállítani?“

„Talán jó lesz Czokédi Gyula, — ő az igaz, soha sem volt még ilyen sorban, de kivüled őt

20-30 dbrokolyát, a szebbnél szebb szalagokat és a pézma bórrel szegélyezett téli-bunda féltét venni, ha az utolsó firtot rá költi is az anya, vagy ami leggyakrabban történik, hitelbe is a jó Ábrahám kereskedőtől, persze rendkívüli áron.

Az azonban fájdalommal kell tapasztalunk, hogy ezen mérték nemcsak a pór népnél, de az iparos osztályban is általánosan elharapódzott.

Hol van az a régi jó szokás, midőn az iparosnak leánya csinosan simára féltül hajjal, a legegyszerűbb tiszta öltözékben jelent meg, — bármily nyilvános helyen?

S most kalap, tunik, meg a jó isten tudja mi nem váltotta a fentebbieket föl, úgy, hogy ha nem ismered, legalább is földbírtokos gyermekének, hiszed,

Igen természetes, az ilyen túlkapás szüli azután az örökös pártát. De van is ratio benne, iparos fél az ilyen kisasszony féltől nőül venni, más meg rá sem gondol.

És miért ez effrenetatio az öltözékben? A korlátolt eszű pór így beszél: „Ha komám uram lánya oly dús öltözékben jár, miért ne járna az enyém?”

Továbbá, ha leányom a bevett szokás szerint nem öltözködik, úgy az én szegényemre, és az ő fájdalmára vén leány marad.”

Nem igaz az atyámfia, nem csak a kisasszony megy férjhez!

En még fiatal ember vagyok, s így nagyon jól emlékezem boldog gyermek éveimre, mikor még nem volt ezen általános pénzhány, de nem is volt az az átkozott fényűzés, nem kellett a szolgáló leányoknak 8-10 db. vasalt rokolya, sem brünnel cipő, és még is férjhez mentek; még pedig becstellettel, melyek után boldogul is éltek.

Az én gyermek időmben, ha a földmivesnek leánya cipőt húzott lábára, plane fehér harisnyát is, az disrenommeban volt, ezt dehonettének nevezték.

De nem úgy van most, mint volt régen, ugye bár?

Elég baj az atyámfia, ez szüli azután a legnagyobb szükségét, nem csak a rossz termés.

Hejh! csak nagy baj az mikor az ember nem ur a háznál, s úgy tánczol, amint a leánya hangjegyez, a mama pedig fűtyöl.

Ugyan próbáljátok meg atyámfiat, hagyjátok föl azzal a nagy urhatnamsággal, legyetek férfiak, parancsoljatok azoknak, kiknek parancsolni így is férfini kötelességték, s meg fogjátok látni, hogy nem lesztek oly pénzhányban, mint jelenleg vagytok.

Föl kell hagyni azzal a gondolattal, hogy ha asszonyomnak van ily ruhája,

legjobb barátomnak tartom, őt tehát jogosan illeti e tisztesség.

„Jól van, menjünk tehát hozzá.”

Czekédi Gyulánál éppen nagy forrli compánia volt együtt, a mint a két férfi belépett.

„Légy szives kérlek, néhány szóra átjönni a másik szobába.”

At mentek tehát a benyilóba, holott egy nagy agár szundikált a kanapén.

A doktor meg nem állhatta, hogy ne tegyen rá egy megjegyzést.

„Hát nálad a kutya számára van a kanapé?”

„Kérlek alásan, ne sérted, — az nem kutya, hanem — solo agár.”

„No ha ember számba veszed, kérd meg, hogy menjen ki innen, mert csak bat szew közt van dolgom.”

Az értekezés nem tartott sokáig; hogy miről beszéltek, az eredményből láthatjuk:

Másnap reggel a Gombás kert füzei között Tóni egy szép vágással diszté fel Dombosy hontokát.

„Szerencsésen vívtál,” jegyzé meg Emil.

„Hogy ne lenne most szerencsém! — látod, hogy a Vilma gyürája van az ujjamon!”

„Eh mit, szerencse! — kiáltott fel Czekédi Gyula — megvan csinálva, punctum!” és oly büszkén lépdelt, hogy még talán a soloagarával sem állott volna szóba.

Már ennek ide — s tova két esztendeje...

Vaséry Antal, ki most már táblabíró, ha a szorgalomban töltött hivatalos óra után haza megy, ölelő karokkal, csókra nyújtott ajakkal várja kedves Vilmája, kit „a Krach tett boldoggá.”

miért ne lehetne nekem, ha ennek, vagy annak a hivatalnoknak neje kalapot visel, miért ne tehetné azt föl az iparos osztály bármely ikének neje? Szabad, az igaz hogy szabad, de egy csinos kendő, vagy fejkötő diszebb volna fejedem, mint a kalap.

Az ilyen túlkapások szülik az erkölcsi corruptatiót, s ezek a társadalom minden rétegébe beforodván, létre hozzák az általános nyomort, inséget.

Tisztaság a legnagyobb egyszerűség, erkölcsös élet legyen jelszavad kedves magyar népem, s akkor ismét boldog leszsz.

Grumann Károly,
néptanító.

Munka és élvezet.

Az ember önfentartása és kedélye kielégítésének szükségétől indítva igen tökéletlen ismeretekkel fogott a természet felhasználásához, és a társadalom megalakításához. E munka közben lassan, de biztosan tágnult gondolatvilága, mely viszont termékenyítőleg hatott az életre, a foglalkozások módjára, a társas intézmények szellemére és az élvezetekre. Az ember első teendője külső szükségleteinek kielégítése, hogy azután magasabbra törekedhessen s minél behatóbban ismerjék a természetet és annak erőit, az élet anyagi feltételeit, annál bővebben szerzezhették be. A természetudományok újabb, őriási haladására és annak gyakorlati eredményeire kell csak tekintenünk, hogy ezt belássuk. Jól eshetik a mai kor emberének a természet kizsákmányolásának növekedő ereje, de boldogabbá — úgy látszik — nem teszi: A tudomány vívmányai annyira megsaporították a javakat, melyek nélkül el nem lehetünk, hogy azok megszerzésére fel kell áldoznunk időnk és erőnk nagy részét. Csupa előkészület minden foglalkozásunk a valódi életre, melyre örökké csak sovárganunk kell. — Hiszen éppen a munkában van az élvezet, mondja erre az élet bölse. Kedélyünk nem növény, hogy ne kelljen neki egyéb általánosságban kedvező feltételeknél minden virága kifejtésére: csak a megélhetés miatti harc juttat ismeretekhez, melyek kieserelésében gyönyörködünk; csak az finomítja erkölcsi érzékünket, melynek érvényesítése a társas viszonyokban a legnagyobb érdekű és legméltóbb élvezet. Az izgalom és akadályozó elemek bonyodalma, melyeket a haladó kultúra sürűve tesz, igen gyakran nyújtja az alkalmakat élettapasztalatunkká tenni az eszményeket, melyekért küzdeni a legnemesebb öröm, mivel azok adnak a létnek értéket és becsét; — de ez a folytonos harc nem hátráltatja el mégis annak teljesülését, a mit az élettől várunk?

A patriarchális üsdökben, midőn egy-egy törzs zárkózottan, egyedül magának élt, ugyanazt a pályát futotta meg mindegyik; az életmód azonossága hű öre volt az összetartóság biztosságát nyújtó, boldog érzetnek. — A társadalmi állás különbségei családiak voltak, melyek az egyforma életet mélyen érzett erkölcsi kölcsönös viszonyokkal nemesítették. Semmi nyugtalanítói nem tartalmazó, mégis emelkedett jellemű lét volt az, ama kort mélyen áthatotta az élet szépségének és becsének érzete. Munka nem gyötörte a nyájait, őröz törzseket. Készen lelék azt, a mi egyszerű igényeiknek megfelel. — E természetes állapotot nyomon követte a hőskor. A fajszépségnek, egyéni büszke öntudatnak, szeszélyes nagylelkűségnek és megfoghatatlan vadásznak sok példáját mutatja fel az. Vadászat és harcából állott az élet, s báreztun jutottak az egyéni önfentartás eszközeihez, ez sem volt munka, mert az egyén erejét élvezetből gyakorolta.

A görögök tisztelték a munkát. Ismerték, gyakorolták az egyén célirányos tevékenységgel való foglalkozást, de céljuk az volt, hogy így az emelkedő niveltéssel járó nemesebb élvezetekre megszerezze a képességet. Munkálkodtak, minthogy nemük tökéletes példányává akartak válni, ki fejlett képességeinek foglalkoztatásában találja fel hivatását. S ez nagy tévedés volt. Az ember rendeltetése az, hogy egyénisége eredeti, össze nem hasonlítható legyen s e célból képességeit, egy egészen speciális munkakörben arra kell felhasználnia, hogy előállítandó műveivel a társadalmat gazdagítsa. A kézművességnek abban áll világra szóló fontossága, hogy egy ember erejét tul nem haladja, és a sorsrendelte hivatás teljes betöltésének kedvez s így sajátos szemléletű, önálló s más foglalkozásnak iránt igazságos egyéneket teremt. A görög csak önmagát kiképezve fáradozott, az életfentartás durva munkáit pedig egy leigázott osztály vállaira rakta, mert hogy magának kelljen azokat végrehajtania, arra nem érezte magát lekötelezve. Az az ő szemében a szolgaságra teremt lelkeknek, melyek nem képesek a szép életre és a hadi foglalkozások, kiken visszatérőül lehet zsarnokoskodni, dolga volt.

A római birodalom hasonlót mutat, avval a különbséggel mégis, hogy nyilvános életében hiányzott az eszményi vonás, mely a görög társadalmi viszonyok sötét oldalait tulsugározta. A növekvő római állam folytonos hadi lábon állott; polgára a szünetet nem ismerő harc miatt vagyont, ott-hout szerezni nem ért rá. A nép tömege elszokott a munkától: pénz- és élelemszer- ajándékokból töngette életét s nyilvános játékokban kereste örömet. A munkát rendszeres kegyetlenséggel leigázott hadi foglalkozások kellett végezniük.

Az ókorok tehát nem sikerült a javakat s azoknak élvezetét, meg másrészt a munkát ugy olosztani, hogy általános boldogságot eredményezzen.

A népvándorlás viharai ismét a kalandos, hősi életet segítették uralomra; a szükségletek fogytával kevesbedett még az érdemes feladatoknak is a száma, a munkaerő — a jövő — szolgálatában nem értékesítették,

A népvándorlás zajongó aradata azonban lecsillapodott, a kereskedelem be kezdte hálózni Európát. A győne lábon álló közbiztonság az egy iparral foglalkozókat szorosabb szövetkezésre utalá, hogy csehéredüküket megóvhassák s áruszállításuk fennakadás nélkül folyhasson: Kaszkatok alkottak a különböző mesterségek szerint s ily módon a hivatászerű munka állást és jogokat adott nekik. A kézmű politikai befolyáshoz jutott, mert társulatait a közös szokások, kötelezősége, jogok kapcsa kötötte össze s ha szabad társas életet nem is teremthetett, mert hiányzott az általános műveltség és közlekedési forma, a külön érdekeket összefoglaló magasabb államrend, mégis sokat segített, nagyot lendített a polgárosodás ügyén. A kézmű tisztességet adott, szigorú polgári erkölcsöket szült; versenyt idézve elő, a művészi képzeteknek, egyengette útját munkaszeretettől és a keresztényenség szabadabb szellemétől áthatva gazdagította, a nemzeteket és boldogga az egyest, mert a valódi foglalkozás egyszerre adott neki érvényt és élvezetet. A középkori csehekben a munkából mérthette azoknak tagja élvezeteit és önfentartása eszközei mellett. Az élet boldogsága nem hiányozhatott.

Az újkor nagyot változtatott e viszonyokon. Ipar és kereskedés bel- és külterületig mind nagyobb hódításokat tesz; ez s a mind inkább élénkülő forgalom megingathatatlanul igyekszik tenni a közjólét egysúlyát. Még a politika is ezen nemzetgazdasági irány szolgálatába szegődött, a békét munkálja gyakran a becsület törvényeinek mellőzésével. S mi felelhetne meg a munka és anyagi gyarapodás és korának jobban, mint a mai nemzedék képzetének mozgékonyasága, melylyel egy elért eredményt rögtön, új kutatásokra használ fel kiindulási pontot és egy telfedezést, találalmányt minden lehető irányban alkalmaz? Tartózkodás nélküli és lehetetlenségekben nem hívó bátorsággal varázsolgatnak javakká nemcsak a természet adományait, de még az emberis. Az ókorok gyalog eszközei voltak a munkára, nekünk gőzerővel hajtott gépeink, melyek által az ember pusztá felügyelete mellett a természet erői végeznek el mindent és pedig pontosabban és nagyobb mérvű termeléssel. Ezért a kényelem és jólét sok eszköze találtatott fel és terjesztetett. A külső élet szépsége, tökélye magas fokra hágott. — De mi ennek következménye. Az hogy a mai kor fia vagy ur, vagy szolgál. harmadik eset nincs. A külső életnek csak egy határozott jellemű formája van, ez, a melyet a fényűző divat szab előbe. A kinek nincs elég vagyona, az hogy az ipar lekválőbb termékeiben tetszése szerint válogathasson, — egyes cifra rongyokat aggat magára, viselete, környezete, élete koldusos jellemű lesz: vagy tüképénzes vagy proletar, a ki a gépmunkás szomorú sorsára van kárthatva. Így két fogást kell el-sajátítania, melynek hatását nem érti, az előállított cikik mirevalóságát nem ismeri. Gondolat nélküli ügyességre kell törekednie, mi a szellemi fejlődést megöli s csak ritka tehetségeket nem akadályoz az élesesű vezetős és feltalálás fokára való emelkedésben. A mesterségek lejárják magukat, a gyártmányok pusztá. kijavítására vagy alkalmazására szorulnak. A mesterlegény gyármunkásnak szegődik s kap szűkre szabott, növekedést kizáró napi dijt. Előremenetele nincs, azért korán nőszül, hogy gyermekeiben munka erőt nyerjen, szaporítva, az egy napról a másra reménytelenül elő proletárokat számát. S a gazdag, egyedül csak élvező és az önállótlan, csak dolgos munkás ellentéte mindenüvé befészkel magát. A kisebb tőkék csoportosítása nagy vállalatokra, melynek hasznából a résztvevők arányos osztalékot nyernek, csökkenti ugyan a pauperizmust, erkölcsösséget is terjeszt. mértékletességet, — de azt a nagy bajt, hogy a munkát oly kevesen tekintik élethivatásnak, meg nem szünteti. A munkás kedélye napestig való foglalkozásában semmi sem talál, mi emelné, kielégítené, vidámabbá tenné. A munkát szükséges rosszknak tekintik, mert kü-

lönben rövid, érzéki élvezeteire nem tudna elég költséget előteremtteni. Hol van itt a lehetősége annak, hogy a munkában találtassék fel az élvezet?

Oda szerencsésen eljutottunk, — azt mutatja a történet, — hogy a munkára kötelezettséget mindenkire kimondjuk, s a mai kor még is köveleli tekintetbe vételét, de boldogabbá ez által nem teheti az embert, mert a munkában csak tőfajetlen középkeri viszonyok között lehetett minden oldalt megelégedést találni, ma már nem. Ma már arra kell törekednünk, hogy iparos szövetségek által a javak minél egyenlőtesebben oszoljanak el, a gépek a lehetőleg nagyobb tökélyre emelkedjenek. Így nyerhet az egyes elég anyagi erőt és időt arra, hogy a művészet, tudomány és szép társas élet örömeiben kereshesse a nemesebb élvezetet. Ebből tűnik ki legvilágosabban, hogy a művelődés kérdése a mai társadalom minden rétegére nézve egyszerűsmin a boldogság kérdése is.

Gyula városának az országos- és heti vásárok megtartási módjára vonatkozó szabályrendelete.

1. §. Az 1872-dik t. cz. 32-ik §-a megengedi, miszerint minden iparos az ország bármely országos vagy heti vásárján árucikkeit és készítményeit szabadon árulhassa; — nehogy azonban eme viszonyból a városban lakó iparosok és kereskedőkre, kik a város többi lakosaival egyenlően járulnak az összes községi terhekhez feltűnően érezhető hátrányok származzanak egyrésztől, — másrésztől pedig, hogy a vásári rend minden tekintetben fenntartható legyen, azok megtartási módja ezennel szabályrendeletileg szabályoztatik.

2. §. Az országos vásár kezdetét veszi a nap-tár szerint megállapított vásár vasárnapját megelőző szerdai napon, úgy azonban, hogy: a sertés-vásár — szerdán, — a juh-vásár — csütörtökön, — a szarvasmarha-vásár — pénteken, — a ló-vásár pedig — szombaton veszi kezdetét.

Azon iparosok, kik áru cikkeiket a külvásártéren szándékoznak elárulítani, melynek a husárolók, kerékgyártók, egyéb fanemű árusok, kádárok stb. a kirakodást, illetőleg árulást már a vásár kezdetén vagy is szerdán megkezdhetik.

A sátrakban áruló kereskedők, továbbá a zöldség és élelmiszerek árusok, valamint a gazdasági tárgyak árusai, a belvásártéren már pénteken megkezdhetik az árulást, a kézmű ipar s illetőleg tulajdonképeni kirakodó belvásár azonban mindenkor csak vasárnap reggel veszi kezdetét.

3. §. A hetivásárok mindennemű iparág és árucikkekre nézve mindenkor pénteki napon tartatnak.

4. §. A belvásár területül a Körös csatorna köhíd és a bárdos hidja közt lévő o czebra fenhagyott területek szolgálhatnak, és pedig:

a) Az aradi országot jobb oldalán árulnak:

1) Vasárosok, lakatosok és puskaművesek, 2) szappanosok, 3) késesek, 4) bádgosok, 5) üvegesek, 6) könyvkötők és rézművesek, 7) füstök, 8) cipészek, 9) finom kalaposok, 10) férfiura kereskedők, 11) nőruha kereskedők, 12) divat- és pipero árusok, 13) rövidáru (norinbergi) kereskedők, 14) divat- és posztó kereskedők, 15) kisebb rőfös és szalag árusok, 16) takácsok, 17) szűcsök, 18) közönséges kalaposok, 19) magyar szabók, 20) gyolcsosok, 21) zsák- és vászon árulók, 22) zsidó-árusok, 23) gyékényesok, 24) kerékgyártók és fanemű árulók. Ugyanezen oldalon a magtár háta megett állíthatók fel a mutatványosok sátrai.

b) Az aradi országot baloldalon árulnak:

1) Cserépedényesok, 2) csizmadák, 3) timárok és készített bőr kereskedők, 4) szalmakalap árusok, 5) csutorások, esztergályosok, 6) képarások, szatócsok, pokróczosok, tarisznyások és házalók, 7) zöldség árulók, 8) szűrszabók, 9) kosarasok.

c) Sas utcán árulnak:

1) Sziójártók, 2) kötélverők, 3) asztalosok.

d) Szerencsétéren árulnak:

A nyersbőr és egyéb ilyenemű nyerstermény árulók.

5. §. Külvásártéren a bárdoshid és szelmalom közötti területek jelöltnek ki, a hol is a sertés-, szarvasmarha-, juhvásár, valamint a fanemű és terményvásár, — a kétegyházi országúttól balra; — a kétegyházi országúttól jobbra pedig a készített fanemű árusok, mint deszkások, teknősök stb. takarmány árulók, koczikas és borona árusok és végre lóvásár van.

6. §. Minden a 4. és 5. §-ban előnem sorolt iparosok és kereskedők áru helyiségei a rendőség által fognak a körülményekhez képest időről-időre kijelöltetni, úgy azonban: hogy ezáltal a vásári jó rend, az akadálytalan közlekedés gátolva ne legyen, s hogy ez a többi iparosok és árusok feltűnő hátrányára ne történjen.

7. §. Országos és heti vásárok alkalmával

minden árucikk kijelölt áruhelyiségén az ipar-társulati tagság és üzleti iparrendély keltére való tekintettel első sorban, a gyulai iparosok és kereskedők lesznek elhelyezendőek, — ezek után következnek a csabaiak, békésiek és egy a többi békésmegyebeli; — a szomszédmegyebeli pedig következő sorrendben: arad-, bihar-, csanád- és csongrádmegyebeli, s ezek után a többi bármely megyebeli.

8. §. Hetivásárok alkalmával az árulási helyiségek minő módon való beosztása, a körülményekhez képest a rendőrség előterjesztésére a tanács által állapítatik meg.

Megjegyzetjük, miszerint a kofalkodási célból való bevásárlás a hetivásár alkalmával, csak is 9 órától kezdve engedtetik meg, s az az ellen vétők 2 trtól 20 frtig büntetendők.

9. §. Egymás mellett vagy egymás áteleiben egymásról cikkeket eladni, s azokat senki fel nem állíthat, azonban a hason cikkek árusok legvégére, bárki több sátrat is állíthat fel.

10. §. A fasátrak úgy tűz mint közbiztonsági tekintetből, az országos vásár kezdete előtt csak is 8 nappal állíthatók fel, és a vásár eltelte után 8 napra multhatlanul eltávolítandók.

11. §. Jelen szabályrendelet jóváhagyásától számítandó egy hónap alatt köteles a városi mérnök a kapitánysággal és a polgármester által kinevezendő kereskedő és két iparos mint szakértőkkel egyetértőleg a vásártér felmérni, s a fentebbi §§-okban megállapított módokat szerint az áruhelyiségeket kijelölni, s eme felvételről készített szabályszerű térképet végleges elfogadás végett a tanácshoz haladéktalanul beadni.

12. §. Jelen szabályrendelet minden §§-ának pontos és szigorú végrehajtása a kapitányságnak felelősséggel járó kötelességévé tétetik, s ebből folyólag a szabályrendelet megállapított rend ellen vétőket rendre utasítani és tapasztalt makacsság és ellenszegülés esetében a tanácshoz rögtön jelentést tenni köteles.

13. §. A szabályrendelet elleni ellenszegülés vagy makacsságból vétők, a tanács által városi ipar célokra fordítandó pénzbírsággal büntetendők; és pedig 2 trtól 10 frtig büntetendők azok kik a részükre kijelölt árulási helyen kívül más helyet foglalnak el, 5 trtól 50 frtig azok, kik az árucikkekre meghatározott határidőnél előbb kezdik meg az árulást, s illetve a rendőrség figyelmeltetése dacára árucikkeiket a vásártéren tartják. — Fizetési képtelenség esetében minden 5 frt pénzbírság 24 órai fogságra változtatandó át.

14. §. Tekintettel arra, hogy a jelen szabályrendelet áthágásából származó panaszok mielőbb és pedig azonnal elintéztethessenek, a városi tanács teljes ülésén időről időre egy városi főbb tisztviselő mint elnök, két szavazattal bíró tanács-tag, és egy jegyzőkönyv vezetőből álló küldöttséget küld ki, mely a tanács nevében a fentebbi szabályok értelmében az elsőfokú rendőri hatóságot gyakorolja s melynek intézkedési és végzése mindenkor csak is bírtokon kívül felelbezhettek.

Kelt Gyulán 1875. évi október hó 18-án tartott városi képviselői közgyűlésből.

Popovics Jusztn,
főjegyző.

Meghívás.

A gyulai magán-koreszolyázó-egylet tisztelt tagjai, és azon urak, kik az együletbe belépni szándékoznak, felkéretnek, miszerint a f. hó 29-én d. u. 2 órakor a városháza nagy termében tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

Gyula 1875. december 23.

Nogáll László, m. k. Ifj. Jancovics Pál, m. k.
elnök. igazgató.

Ujdonságok.

— *Időjárásunk* f. hó 22-ke óta egészen lazábbra változott, minek folytán sáros karácsonyunk lesz, mely időjárás általában nem illeti meg eme minden keresztjén lélek által üdvözölt örömmünnepet.

— *Mult számunkban* közöltük a gyermekzenekar érdekében kiköcsötött felhívását ft. Gön-döcs Bonedek apát urunk; részünkről a legmelegebben kérjük föl közönségünket a pártolásra, nehogy eme létesített intézmény is több más módon felkapott intézmények sorsára jusson.

— *Farsangi hírek.* A gyulai nőegylet — saját adakozások által nagyon is gyengített — pénztára javára 1876. évi január 6-án a városháza termében sétahangverseny és tombolajátékkal egybekötött táncvigalmat rendez. Belépti díj 1 frt gyermekjegy 50 kr, tombolajegy 50 kr. — *A mezőberényi kaszinó* pedig saját könyvtára javára január 4-én rendez zártkörű táncvigalmat, melynél a belépti díj egyesért 1 frt, családért 3 frt, a hölgyek kéretnek egyszerű öltözékben megjelenni. (Brávó.)

— *A b-gyulai nőegylet* tagjait 1876. évi január 2-án a grófi kastélyban délután 3-kor tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívja: özv. gr. Wenckheim Józsefné, elnök.

— *Gyula városa* évzáró képviselői ülése f. hó 28-án délelőtt 9 órakor fogja kezdetét venni.

— *A b-gyulai nőegylet* saját pénztára gyarapíttatása végett 1876. évi január hó 6-ik napján a városháza termében, sétahangverseny és tombola játékkal egybekötött táncvigalmat fog tartani; — minek folytán felkéretik a nemes czélíránt mindég felkeselő t. cz. közönség, hogy minél tömegesebb becses megjelenésükkel az intézetnek czélját, és törekvéseit gyamolítani sziveskedjék. — Belépti, és tombolajegyek kaphatók, az elnökségnél, az egyleti védnöknel és Fereny Alajos ur kereskedésében.

Egyszersmint kötelességének ismeri az elnökség azon nemes lelkűek neveit, kik az egylet törekvéseinek előmozdítására becses adományokkal ez ideig hozzá járultak közzé tenni, és az ajándékozott tárgyakat megnevezni. — Ugyanis Szirmay Grófné 2 horgolt kendő, 2 kötött schawl, ten-tatartó porcellánból, virágtartók üvegéből. — Fereny Mária diszedény porcellánból, kosártéle asztal, méh-bogár bronzból varró tűkkel, ékszer-tartó porcellánból, virágtartó porcellán és bronzból, diszedény porcellánból, aczél csat, roccoco karperec, karperec. — Özv. Gróf Wenckheim Józsefné egy vászon utitáska, aranyrámás kép, alvó párna, egy lábszák, diszedény egy pár por-cellán, himzett szivartartó, kötött zacskó. — Gr. Almásy Kálmán egy bot, bőr szivartáska. — Br. Borsné brosz és fülbevaló ékszer. — Misiz Okiev illatszer táczával, bronztüttartó, szalmából tüttartó, varró eszköz szalmából. — Gr. Almásy Erzsébet bőr pénztáska, bombonicz, márvány pennatartó. — Gr. Almásy Mariska diszszekrényke, emailt medaillon, illat-edények. — Gr. Wenckheim Ilona síró gyermek-szobor. — Gr. Wenckheim Stefáni porcellán virágtartó. — Hentl Teréz k. a. kosár-ka csokoládéval. — Gr. Almásy Kálmáné disz-lámpa, egy pár virágceserép. — Gr. Almásy Emma üveg nehezék. — Br. Borsné medaillonkőből, kereszt-ékszer. — Farkas Béláné képrámák, drót kosárka.

Farkas Mariska k. a. selyemnyakravaló. — Br. Bruckenthalné porcellán czukortartó. — Br. Bruckenthal pipázó narquillet. — Erkel Rezsóné pakfon gyertyatartó. — Erkel Fereny vas gyertyatartó. — Bodoki Károlyné üveg ékszer-tartó, Il-jatszertartó. — Ambrus Ilka k. a. varrópárna. — Gyógyósi Etelka k. a. tüttartó vánkos. — Farkas Zsigmondné porcellán oratartó, porcellán gyufatartó. — Lédorér Elené album. — Lédorér Regi-na k. a. himzett táska. — Lédorér Zseni k. a. himzett kendő. — Uferbach Petronella k. a. üveg virágtartó. — Uferbach Ágnes k. a. üveg czukor-tartó. — Jancovics Jenke k. a. himzett papucs-Német Antalné 6 drb. porcellán tányér. — Tesed-ik-Kövér-Anna üveg kézi lámpa. — NémetLuiza k. a. bronz nehezék. — Német Józsefné bronz író eszköz. — Cziffra Imréné csengetyű. — Hajóssy Ottóné aranyrámás kép: Zrinyi és Frangepán. — Fereny Alajosné dohánytartó. — Moldoványi Ilonka házi sapka, két pénzerszény, lámpaboríték. — Fereny Magdolna k. a. virágceserép, üvegtá-nyér. — Gozmány Mária k. a. virágceserép. — Topics Luiza k. a. író eszköz. — Fábry Mártonné diszszekrényke, bársony oratartó. — Polgár Mária k. a. két darab selyem pénzerszény.

Kelt Gyulán 1875. deczem. 22.

a b-gyulai nőegylet
elnöksége.

Irodalom és művészet.

— *Megjelent* és szerkesztőségünkhez beküldetett: *„Statistikai tanulmányok hazánk közegészségi állapota felett.”* Irta dr. Weszelovszky Károly. — Ára 70 kr. — *Kiadja* a magyar tudományos akademia. — Eme mű hazánknak sanyarú közegészségi ügyét tárgyalja teljes részletességgel; — hitelt érdemlő adatok alapján mutatja ki, hogy ha a közönség közegészségünk iránt így marad, hazánknak a magyar faj egykor relativ kisebbségre is juthat; de kimutatja hogy a közegészségügynek gyökeres organicus reformja, országos rendezése, és czélszerű egészségügyi törvények által eme veszélyt meg lehet akadályozni és azt is elérni, hogy tős gyököres magyar proselytismus nélkül is absolut többségre vergődjék. — Eme művet minden, hazánk jövője iránt komolyan gondolkodó figyelmébe ajánljuk.

— *A „Hasznos Mulattató”* cz. Dolinay Gyula által széles körben ismert folyóirat, a közeledő új évvel negyedik évfolyamra lép. Változatos gazdag tartalma, szép képei és gyönyörű kiállítása, a serdülő ifjúság legkedvesebb barátjává tették e vállalatot, mely az iskolai és népkönyvtárak szervezése körül is figyelemreméltó mozgalmat indított meg, s tervszerileg szerkesztett évi 32 füzetével

valóban már egymaga kész könyvtárat képez. — Ajánlható e legjelesebb írói erők közreműködésével szerkesztett folyóirat az elemi iskola felsőbb osztályu s a polgári és felső népiskolai, nemkülönben a gymnasiumi és reáliskolai ifjúság figyelmébe. A vállalat irányja minden izében magyar, komoly törekvésre buzditó, jellemképző és hasznosan szórakoztató. Ennél becsesebb és hasznosabb ajándék nem nyújtható a törekvő ifjúságnak. — Megjelen 10—12 napos időközökben, 3 ivre terjedő füzetekben, szép képekkel, borítékba fűzve, egy év alatt 32 füzet. Előfizetési ára: negyed-évre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt. Kaphatók az eddigi folyamok is. Kiadóhivatal, Budapest, korepesti ut, Bazárépület.

— *„Leányok Lapja”* czim alatt ugyancsak Dolinay Gy. szerkesztése mellett egy másik nagy fontosságú folyóirat is jelenik meg. Ezen vállalat már egy negyedéve áll fent, s eddig megjelent tartalmas és gyönyörű kiállítású füzeteivel bizonyította életrevalóságát és hézagpótló voltát. Az oddig megjelent füzetek első rangú írónk s író-nőink tollából a legkitűnőbb közleményeket tartalmazták, képei művészek s az olegans kiállítás dicseretére válik a Pesti könyvnyomda-részvény-társulatnak. E lap a serdülő leányövédek számára van szerkesztve, tehát a felsőbb osztályu elemi s polgári és felső nép, nőnövödei, nőképezdei növendékeknek és a tanodákban kikérült hajdonoknak. Hoz e lap gyönyörű költeményeket, jellemképző, s a női erényeket fejlesztő elbeszéléseket, honleányok arcképesarnokát, könnyed ismertető cikkekkel, és különösen a háztartás és gazdaszonykodás körébe vágó utmutató közleményeket nagy mennyiségben. Fő czélja a vállalatnak első sorban honserető, vallásos érzésű miveltnővé, de e mellett jó gazdaszonygy is nevelni édes honuk leányait. E hámas czél körül ösz-pontosul a szerkesztés, mely minden tekintetben kifogástalan és a nagy czélunk teljesen megfelelő. A „Leányok Lapja” három ivre terjed, borítékba van fűzve s a legegánsabb kiállítással és 3—4 képpel havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára: negyedévre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt. — Kiadóhivatal Budapest, korepesti ut, Bazárépület.

A „Hasznos Mulattató” és „Leányok Lapja” együtt megrendelve: negyedévre 2 frt 60 kr., félévre 5 frt 20 kr.

Ajánljuk e jeles folyóiratokat a gyermekük nevelését szíven viselő szülők figyelmébe. Nagyon fontos dolog az, hogy olvas-e valamit az ifjúság, s mi képezi szellemi táplálékát. Az ifjúsági benyomások az egész életre kihatnak. Igyekezünk tehát e benyomásokat jeles és tervszerűen szerkesztett ifjúsági olvasmányok által nemessé, az elme, szív és jellem képzése által áldásossá tenni.

— *Az „Új idők”* kedvelt hetilap (divattáczával) 51-ik száma ismét a következő tartalommal jelent meg: „A vallás és tudomány” Dux Adolf-tól; „Az én világom” (eredeti költemény) Andor Emil-től; „Az elhagyott malmok” (eredeti elbeszélés) Lauka Gusztáv-tól; „Tavaszi dalok” (Heine költeményei), Lithvay Viktoriától; „Éji látománnyok” (Turgenieff elbeszélése) M. B. Mollitól; „A bűvös pogányzobrok” (Heine) k-ftől; „Egy estély a pyramisok közt” (Eberling A. rajza) B. Büttner Linától; „Irodalmi, társadalmi és művészeti hírek.” — A borítékban: divat-táczsa, Hymen, vidéki élet, sakk-talány, betűrejtvény, szikrák, vegyesek. Szerkeszti Benedek Aladár. Előfizetési ára e csinos lapnak évnegyedre 2 frt 50 kr. félévre 5 frt egész évre 10 frt. Egész és feléves előfizetők értékes kedvezményeket kapnak. Kisebbségi hivatalnokok és tanítók számára 20% engedmény. Szerkesztői és kiadói hivatala: Budapest Ösz-utca 14, 1-ső ajtó földszint. E lap igazán magamagát ajánlja.

— *Megjelent* és minden hazai könyvkereskedésben kapható:

Egy tarisznya ostobaság. Humoristikus eszmék, ötletek, élcezek egyvelege, gyűjtötte Nevető Vilmos több felfedezetlen tudomány professora. Ára diszesen kötte 1 frt 40 kr.

Továbbá megjelent:

Halljuk a szép szót! Magyar felköszöntő (toaszt) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Második javított és tetemesen bővített kiadás. A diszes keménykötésű könyvnek ára 1 frt 50 kr.

Rajta fiúk vigadjunk! Közkedvességű dalkönyv, ötödik bővített kiadás, 1 frt 80 kr. diszkötésben 2 80.

Rajta fiúk vigadjunk! Magyar dalkönyv, olesó kiadása, kötte 96 kr.

Rajta leányok mulassunk! Mulattató kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyűjtötte Wajdits József. Ára az 500 lapra terjedő szinnyomatu borítékkal ellátott könyvnek 1 frt 60 kr. Arany-metszésű diszkiadásnak 2 frt 60 kr.

Rajta párok táncoljunk. Lakatos Sándor tánckönyve diszes czimboritékkal. Keménykötésű mű ára 1 frt 40 kr.

Kébelhangok. Újévi és névnapki köszöntések. Irta: Hoffmann Mór, diszes nyomatu keménykötésben, ára 1 frt.

Vedd szívedet! Szerelmi levelező-könyv, szerelmes párok számára, Szivélyosítól. Csinos borítékba kötte, ára 1 frt 20 kr.

Szegényből lesz gazdag, jó számvetéssel, gyors és biztos segítő minden adás- és bevétel. Ára kötte e diszesen kiállított zsebkönyvnek 90 kr.

Lenormand. A híres cigányról igazmondó kártyája, 32 szinezett kártyájával magyar aláírás-sal és szöveggel, ára 50 kr.

Almoskönyv, nagy, legújabb egyiptomi, 200 lapra terjedő, 600 képpel, ára 50 kr.

Wajdits József „Képes naptára” 1876. kötte 50, fűzve 40, kis kiadás 20 kr.

Postai rendelések a levél vétele után azonnal teljesítetnek.

Wajdits József,
könyvkereskedő, Nagy-Kanizsán.

Gazdaszat ipar és kereskedelem.

— *Magyarország összes iparosaihoz, ipar-és kereskedelmi köréhez s gazd. egyesületeihez körlevelet intéz az orsz. m. nemzetgazdasági szász bizottság,* mely mellett megküldvén nekik a 100-as bizottságnak, a szegedi iparos körnek s a szegedi ipartársulatnak az önálló magyar vánterület és önálló jegybank tárgyában kelt kérvényeit, — élénk színekkel festi hazánk nyomoru állapotát s ajánlja a kérvények valamelyikének avagy mind-egyikének elfogadását. — Az ipartársulat kérvényéből adjuk a következő részt:

A sok ezer apró fehér házairól híres Magyarország ősi telkei előtt a törvény dobosa veri halálharangját. A nemzet félig fölépült rideg paloták és rombadólt, boldog volt kalypbák között tévelyeg. A mai kor a legképzettebb szegény ifju iparosnak sem adja meg a családi élet biztosítékát az öntizhely alkotásának lehetőségét. Magok a régiebb üzletek mátol hónapig élnek, tengődnek, szerencsejátékokat üznek és pusztulnak. Az ifjú nem tanul, a férfi nem érez, az agg jobb napot nem remél. A mily mértékben pusztulunk, oly mértékben ront be a vámközösség korlátlan határain a nyugati csecebecsék teengerárja, a civilizáció külső máza, az öserények és erkölcök megrontója. . . . A hol így módon meg van támadva a nemzet család fája, ahol így kezd lazulni a társadalmi rend, ott meg kell állni a gondolkodó embernek és gyors orvoslatokat kell kézbe ragadni. — Ezért mi iparos-polgárok e kézből, ezen pusztulásból nem látunk egyéb kivezető utat, mint azon egyet, melyet az önálló nemzetgazdaság áldása nyújt. Ezért, midőn mi ezenel kerjük az önálló magyar jegybank és önálló vánterület felállítását, korántsem vezet benünket ő felségének, koronás királyunknak örökös tartományaitól való elszakadási vágy, de a szövetséget nem fogadva elvezni, hanem mint egyenjogu önálló férfiak annak terheivel szembe nézni s előnyeiben részesülni. Csak ez bírja a nemzetet bajaiból fölemelni.

(1) *Érvágás mint öszer a lépfene ellen.* Több évi tapasztalat után állítja egy német gazda, hogy a szarvasmarhának ezen veszedelmes betegsége ellen nem létezik más szer, mint az érvágás. Egy általa ismert uradalomban évek előtt s ez idén is, a legforóbb nyári napokban fellépett a lépfene a szarvasmarha között, s rövid idő alatt a legkövőbb, legerősebb és legzsebb példányok közül, daczára minden kigondolható orvoszer alkalmazásának, több elhullott, mig végre az érvágás által — mely minden egyes darabon végrehajtható — sikerült a betegség tovalharapódzását meggátolni. Évek óta figyelemmel kísérik az érvágás sikerét azon majorokban, hol a lépfene mutatkozni kezd, s ezen múltétnak, mely övszerű alkalmatitak, az összes szarvasmarha-állomány, a borjúktól kezdve felfelé, minden év májusában alavettetik. A többször tett kísérlet teljesen sikerült, s óhajtánók, hogy ez irányban másutt is tetessenek kísérletek, s az eredmény a marhatulajdonosoknak irányadásul közö-zetettessék. Mi a fentebb említett helyen a lépfene felléptét a több éven át uralgott szárazságtól származott rozsz víznek tulajdonítjuk.

Hetivásári tudósítás.

Gyula deczem. 24. Az esős időjárás az utakat egészen megrongálta és így behozható vagy vétel vidékről nem is igen történt, noha a karácsonyi ünnepek élénkebb forgalmat igyekeztek feltüntetni. — Árúk napi fogyasztásnál a következők: Tiszta-buza 4 frt 20 kr., kétszeres 3 frt 80 kr., árpa 1 frt 50 kr., zab 2 frt 10 kr., Tengeri 1 frt 60 kr. Hizott sertés fontonként 55—28 kr. a vételi szerencséhez képest. Csirke párja 50 kr. Liba párja sovány 4 ft. Pulyka párja 3 ft. Nyúl darabja 80 kr. Hal fontja 50 kr. Zsir itczéje 55 kr.

A szerkesztésért felelős: Dobay János.

